

новлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» в редакції від 22 грудня 2011 р. // Науково-практичний юридичний журнал. — К., 2013 — № 7/8 — С. 7-18.

ШЕВЧУК А. В.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри господарського права і процесу

ЩОДО ПОНЯТТЯ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Розвиток суб'єктів господарювання в Україні за попередні роки з особливою гостротою поставив питання про роль і місце держави в економічних процесах, зокрема в регулюванні через підтримку суб'єктів господарювання, тобто належному господарсько-правовому забезпеченні державної підтримки суб'єктів господарювання малих підприємств.

В першу чергу для здійснення підтримки сектору господарювання має бути розроблена, так звана програма державної підтримки, тобто на рівні законодавства — державна політика підтримки суб'єктів господарювання, яка втілюється вона через вертикаль органів державної влади, які безпосередньо здійснюють функцію управління та регулювання в межах своєї компетенції.

Поняття «державна підтримка» є нормативно визначеним та є предметом наукових досліджень. Так, під поняттям «державна підтримка малого бізнесу» мають на увазі будь-які державні заходи з фінансового сприяння в інтересах суб'єктів господарювання, що створюють для цих суб'єктів прямі чи приховані переваги і мають грошову оцінку. Надання підприємствам державної підтримки здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів шляхом зменшення їх доходної частини (у разі податкових пільг), або за рахунок грошових коштів державних підприємств та організацій. Основні форми державної підтримки суб'єктів економічної діяльності, у тому числі малого бізнесу, це: пряме бюджетне фінансування підприємств з боку державного та місцевих бюджетів; податкові пільги; часткове покриття державою відсотків за кредитами та покриття інших фінансових витрат; державні гарантії за кредитами; обов'язкове державне страхування комерційних ризиків; пільгові тарифи на товари та послуги, що надаються державою або державним підприємством; списання заборгованості з податків і податкових зборів, які підприємство не в змозі покрити самостійно [1, с. 277].

На необхідність визначення поняття державної підтримки та встановлення її елементів вказує і Д. В. Лічак, яка зазначає, що таке визначення є найважливішою умовою для ефективного контролю з боку уповноважених органів за її наданням з ціллю перевірки її ефективності та впливу на конкуренцію. Даний науковець також вказує, що важливість надання визначення державній підтримці підтверджується і досвідом ЄС та СОТ, нормативні документи яких не мають чіткого визначення «державної підтримки», «державної допомоги» та «субсидій», але численна судова практика підтверджує необхідність надання такого визначення та намагається надати його, розглядаючи широке коло справ з цього приводу [2, с. 19]. А. М. Селіванов вважає, що державна підтримка функціонування суб'єктів господарювання – це комплекс підходів, напрямів і заходів, які визначають необхідні дії у сфері юридичного, економічного, організаційного, інформаційного та іншого забезпечення діяльності суб'єктів господарювання [3, с. 108]. І. М. Титарчук розглядаючи державну підтримку сільського господарства, визначає її як комплекс законодавчо та організаційно визначених довгострокових бюджетних заходів, що об'єктивно необхідні для формування сприятливого конкурентного середовища розвитку галузі з метою гарантування продовольчої безпеки [4, с. 6]. Недоліком даного підходу є зосередження уваги на виключно фінансовій природі державної підтримки, не зважаючи на інші її прояви.

Надання фінансової державної підтримки здійснюється спеціально повноваженим органом у сфері розвитку малого та середнього підприємництва, іншими органами виконавчої влади, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування, Українським фондом підтримки підприємництва й іншими загальнодержавними фондами, регіональними та місцевими фондами підприємництва.

Щодо нормативного визначення зазначеного поняття слід зазначити Закон України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» [5], який визначає правові та економічні засади державної політики у сфері підтримки та розвитку малого і середнього підприємництва, але не містить такої правової дефініції як державна підтримка. Спеціальні норми визначають державну підтримку щодо окремої сфери господарювання стосовно її суб'єктів, так, в Законі України «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів» [6] державна підтримка засобів масової інформації визначається як сукупність правових, економічних, соціальних, організаційних та інших заходів державного сприяння зміцненню і розвитку інформаційної галузі, її інфраструктури.

Таким чином, державна підтримка є правовою категорією, яка представляє собою сукупність дій держави організаційного, фінансового, інвестиційного та іншого характеру, з метою надання певних пільг

(державної допомоги) суб'єктам господарювання з метою їх належного забезпечення, стабільності конкурентоспроможності та фінансово-розрахункового стану.

Список використаної літератури:

1. Варналій З. С. Мале підприємництво: основи теорії і практики / З. С. Варналій. — К.: Т-во «Знання», 2001. — 277 с.
2. Лічак Д. В. Господарсько-правове забезпечення непрямої державної підтримки суб'єктів господарювання: дис. канд. юрид. наук: 12.00.04 / Діна Володимирівна Лічак. — О. — 2011. — 210 с.
3. Мале підприємництво в Україні (проблеми державної підтримки): Зб. наук, праць. права і підприємництва АпрН України, 1999. — 117 с.
4. Титарчук І. М. Державна підтримка сільського господарства в умовах трансформації економіки АПК: автореф. дис. канд. юрид. наук: 08.07.02 / І. М. Титарчук. — К., 2006. — 20 с.
5. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4618-VI // Відомості Верховної Ради України. — 2013. — № 3. — Ст. 23.
6. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів: Закон України від 23 вересня 1997 р. № 540/97-ВР // Відомості Верховної Ради України. — 1997. — № 50. — Ст. 302.